

Artikelen

Lasioglossum puncticolle nieuw voor België

Chantal Deschepper

Inleiding

Als vrijwilliger kan je heel wat leren als je met echte kenners het veld in trekt dus had ik op een zonnige dag (1 augustus 2015) een afspraak om met Sarah Vray mee te gaan in het kader van het Belbees project. Een nieuw onderzoeks-project naar de achteruitgang van de wilde bijen in België. We kwamen terecht in een mooi stukje zuid België, de streek van Rouvroy, bij Torngy en Lamorteau. Met bloeiende weiden, hellingen vol wilde kruiden, zandige steilkantjes en helder blauwe lucht, wat wil een mens nog meer? Samen werd er naar hommels gezocht en op de distels zagen we op enkel meters wel 3 soorten koekoeks-hommels. Aan de rand van de wei, die loodrecht naar beneden ging over een afstand van anderhalve meter, vond ik verschillende groefbijtjes. Onmogelijk om in het veld te determineren dus werd een exemplaar meegenomen voor verder onderzoek (Fig. 1).

Figuur 1. *Lasioglossum puncticolle*, habitus vrouwtje.
Foto Steven Falk.

Determinatie

Ondanks heel wat zoekwerk vond ik niet welke soort het was, dan maar meenemen met de studiedag voor groefbijen, georganiseerd door Aculea (de wilde bijen werkgroep van Natuurpunt) in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen.

Na een zeer boeiende voorstelling van groefbijen gegeven door Alain Pauly was het tijd om de ‘moeilijke’ eens nader te bekijken. Het was bijenspecialist Jelle Devalez, die van Griekenland even over was gekomen, en die me direct zei dat het een *Lasioglossum puncticolle* (Morawitz, 1872) was. Hetgeen door prof. A. Pauly werd bevestigd. En die eraan toevoegde: “De eerste vondst voor België!”

Dus een natuurberichtje voor deze nieuwe soort

Het is een klein (5 mm) helder zwart groefbijtje met witgeel behaarde pootjes, die zijn nestjes in zandige steilkanten maakt. Doordat het klein, donker blinkend en zeer schaars gepunkteerd is op het scutum, lijkt het sterk op de meer voorkomende *Lasioglossum villosulum*. Deze bijen nestelden in verticale zandige steile wandjes.

De soort is herkenbaar, zowel mannetje als vrouwtje, aan het glanzende eerste tergiet en door de diepe groeven onder de kop (Fig. 2).

Figuur 2. *Lasioglossum puncticolle*, gegroefde wangen.
Foto Steven Falk.

Het mannetje heeft een gele bovenlip en kaken in tegenstelling tot de gelijkende *L. villosulum* waar die donker zijn.

Ze vliegen op allerlei bloemen, zowel op boterbloemen als op composieten, asterachtigen, distels en zelfs op beemdtkroon.

De vliegtijd is van mei tot oktober voor de vrouwtjes en augustus en september voor de mannetjes.

De nesten worden in Engeland gegraven in kleiachtige grond, soms met een torentje boven de ingang. De cellen worden geschikt langs de kanten van de gang, vaak in een cluster zonder een omringende kamer. Ze zijn zowel in open weidelandschappen met bossen als op zandige rotshellingen gesignaleerd. De koekoeksbij is niet gekend.

Nederlandse naam

Omdat het opvallende kenmerk de verschillende groeven onderaan de kaak zijn, dacht ik dit beestje dat nog geen Nederlandse naam had, Groefkopgroefbij te noemen.

Conclusie: samen het veld in geeft leuke verrassingen !

Summary

At 1 August 2015 were different specimens of *Lasioglossum puncticolle* observed in Southern part of Belgium, near Torngy and Lamorteau. One specimen was collected. This species is new to the Belgian fauna. This sweat bee can be recognised by the grooves in the genal area, both in the male and in the female. The Dutch name for this species is: Groefkopgroefbij.